

Kazimierz Przybyszewski

Emil Ogłóza (1913-1973), urzędnik państwowy, działacz społeczny

Rocznik Toruński 40, 243-252

2013

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Emil Ogłóza (1913–1973), urzędnik państwowy, działacz społeczny

Kazimierz Przybyszewski

Toruń

Emil (właściwie Emilian) Ogłóza urodził się 11 grudnia 1913 r. w Zagórzcu w powiecie częstochowskim, w ówczesnym województwie kieleckim, w wielodzietnej rodzinie Stanisława i Anny z domu Nowak. Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości rodzina Ogłózów zamieszkała w Poznaniu, gdzie Emil zaczął uczęszczać do szkoły. W 1922 r. względy służbowe zmusiły jego ojca do przeniesienia się do Torunia. Tutaj Emilian, będąc już w czwartej klasie, wstąpił do konwiktów redemptorystów, jednakże po 2 latach opuścił go i zapisał się do Państwowego Gimnazjum im. Mikołaja Kopernika w Toruniu, gdzie 15 czerwca 1932 r. otrzymał świadectwo dojrzałości. Dnia 21 grudnia 1933 r. immatrykulował się na Wydziale Prawnym Uniwersytetu Warszawskiego. Jednakże studia te, ze względu na zły stan zdrowia, zmuszony był przerwać w 1935 r.

Od 1933 r. Ogłóza był urzędnikiem w służbie państwowej, pracował w referacie wychowania społeczno-politycznego Wydziału Bezpieczeństwa Urzędu Wojewódzkiego Pomorskiego w Toruniu, następnie od 1 października 1937 r. był referendarzem i referentem politycznym, z tego tytułu wchodził też do grona najbliższych współpracowników wojewody Władysława Raczkiewicza. Jako członek Obozu Zjednoczenia Narodowego, Ligi Morskiej i Kolonialnej, Ligi Obrony Powietrznej Państwa, delegowany był często na zebrania organizacji społecznych, jak Polski Związek Zachodni itp., jako obserwator w imieniu wicewojewody Zygmunta Szczepańskiego.

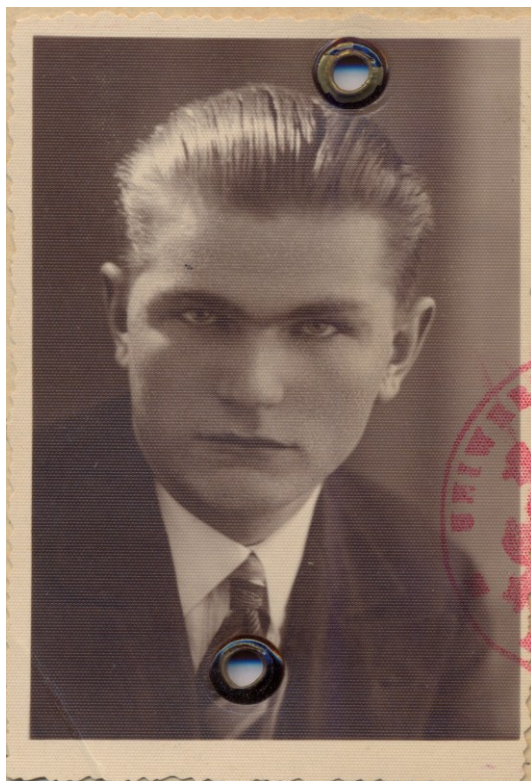
Oceniając Ogłozę w liście kwalifikacyjnej z 1939 r. wicewojewoda pisał: „Bardzo uczciwy i zupełnie lojalny. Posiada dużo ambicji i godności osobistej [...] Bardzo inteligentny, o dużej pamięci, posiada dużo inicjatywy i pomysłowości. Szybko orientuje się nawet w trudnych sytuacjach. Pomimo młodego wieku bardzo rozważny, tryb życia prowadzi bardzo spokojny [...] Posiada zdolność dobrego zachowania się i dyskrecję. Uprzejmy i taktowny w stosunkach służbowych i prywatnie; lubiany. Stanowisko i godność Urzędu utrzymuje na bardzo dobrym poziomie [...] Posiada dużo ambicji w pracy, obowiązkowości i wytrwałości, poczucie odpowiedzialności i umiejętność współpracy w dużym stopniu, a także wyrobienie służbowe i służbową dyskrecję. [...] Młody, lecz poważny i pozytywny urzędnik. Rokuje dobrą przyszłość. Znajomość przepisów i umiejętność stosowania bardzo dobra. Bardzo dobrze orientuje się i zna stosunki społeczno-polityczne w Województwie Pomorskim”.

Po wybuchu II wojny światowej wojewoda Raczkiewicz wydał polecenie swoim urzędnikom, aby wszystkie jego zarządzenia wydawane w czasie wojny były szczegółowo spisywane wraz z notowaniem faktów. Polecenie takie otrzymał także Ogłóża.

Dnia 4 września 1939 r. część urzędników na polecenie Raczkiewicza opuściła Toruń, natomiast Ogłóża i inni pozostali przy nim. 6 września w godzinach popołudniowych wojewoda wyjechał do Warszawy, wraz z nim był naczelnik wydziału społeczno-politycznego Urzędu Wojewódzkiego Pomorskiego Seweryn Jerzy Cichalewski (1897–1967), prawnik, kapitan Wojska Polskiego, odznaczony Krzyżem Srebrnym Orderu Virtuti Militari; po wojnie między innymi członek i emisariusz organizacji Wolność i Niezawisłość, jako „Jerzy Kowal”. Ogłóża jechał w drugim samochodzie.

Dnia 7 września wojewoda Raczkiewicz przybył do Lublina, gdzie spotkał się z Ogłozą, pytając go o stan dokonanych zapisków i wydanych zarządzeń; dowiedział się, że Ogłóża w czasie podróży z Włocławka do Warszawy, z obawy przed wpadnięciem w ręce nieprzyjacielskie, zapiski te i dziennik spalił.

Brak informacji, gdzie Ogłóża spędził okres okupacji; prawdopodobnie obawiając się o swoje bezpieczeństwo – w Generalnym Guber-

natorstwie (w Warszawie ?). Zdziwiająca jest jednak jego dobra znajomość dziejów okupacji niemieckiej na Pomorzu. Zaraz bowiem po wyzwoleniu Torunia, już w lipcu 1945 r. ukazała się w Toruniu, jego nakładem i jego autorstwa, książka *Pomorze pod okupacją niemiecką w latach 1939–1945. Fragment toruński*. Zdaniem profesora Jana Szilinga była to przez wiele lat jedyna pozycja książkowa poświęcona okresowi okupacji w Toruniu, autor bowiem skoncentrował się w niej głównie na „problemie zbrodni hitlerowskich w Toruniu oraz niemieckiej listy narodowej (Deutsche Volksliste – DVL). Ogłosa uwypuklił aresztowania inteligencji polskiej umieszczonej w Forcie VII i jej likwidację fizyczną. Przy problemie DVL, obok przebiegu akcji wpisu

na niemiecką listę narodową, podkreślił dramat ludności polskiej Torunia, zmuszonej wszelkimi środkami do przyjmowania III grupy. Ogłóża słusznie jednak zaznaczył, że wyniki wpisu na DVL jedynie na pozór świadczyły o zniemczeniu ludności polskiej Torunia, która swoją postawą zdecydowanie zadała kłam danym statystycznym niemieckiej liście narodowej. Autor poświęcił także sporo miejsca sprawom gospodarczym i bytowym ludności polskiej. Wartość powyższego opracowania polega również na włączeniu do niego szeregu dokumentów niemieckich”.

Jednocześnie także ukazały się jego artykuły dotyczące tej problematyki: *Proces kapitana Drzewieckiego*, „Robotnik Pomorski”, 1945, nr 57, 59; *Sensacyjne dokumenty niemieckie*, „Robotnik Pomorski”, 1945, nr 169; *Fort VII w Toruniu i Barbarka*, „Głos Demokratyczny”, 1946, nr 29, s. 2; *Pomorze walczące*, [w:] *Pomorze w walce z niemiecką 1921–1946*, Bydgoszcz 1946.

Być może Ogłóża był w gronie 25-osobowej grupy operacyjnej, która przybyła z Lublina do Torunia w pierwszych dniach lutego 1945 r., złożonej z przedstawicieli poszczególnych ministerstw, na czele z dr. Henrykiem Świątkowskim jako pełnomocnikiem Rządu Tymczasowego na obszar województwa pomorskiego.

Po wojnie Ogłóża był kierownikiem Państwowego Urzędu Repatriacyjnego (PUR), wizytatorem szkolnym w Kuratorium Okręgu Szkolnego Pomorskiego w Toruniu, przewodniczącym sekcji prasowej i członkiem Prezydium Miejskiej Rady Narodowej (MRN), prezesem Oddziału Toruńskiego Polskiego Związku Zachodniego (PZZ) i z ramienia PZZ ekspertem sądowym w procesach zbrodniarzy hitlerowskich.

Pomijając historyczny kontekst starań Torunia o utworzenie w mieście uniwersytetu, należy podkreślić, iż już kilka dni po wyzwoleniu, 12 lutego, ukazał się w prasie artykuł Świątkowskiego pod znamienym tytułem: *Toruń musi mieć uniwersytet*, a Ogłóża stał się głównym i wyjątkowo wytrwałym propagatorem idei jego powstania.

Kiedy Władysław Drappela napisał 13 marca 1945 r. w Warszawie bardzo pomysłowy projekt uczelni-miasta, opracowanie to trafiło do rąk Ogłóży wraz z „Materiałami do rozwiązania polskiego problemu morskiego”. Wówczas z jego inicjatywy już 14 marca na zebraniu

organizacyjnym PZZ podjęto jednomyślną rezolucję, w której zaapelowano do odpowiednich czynników państwowych i społecznych, aby „dla ożywienia życia kulturalnego miasta Torunia i dla wzmocnienia jego polskości zdecydowały: 1. jak najrychlejsze przeniesienie Państwowego Uniwersytetu im. Curie-Skłodowskiej do Torunia, 2. przeniesienie Instytutu Bałtyckiego z Bydgoszczy do Torunia”.

Profesor Józef Kozłowski wspominał: „Wizja Torunia, jako miasta posiadającego tak ważną instytucję kulturotwórczą jak uniwersytet, nabrała rumieńców. Prezes Polskiego Związku Zachodniego E. Ogłózy, wytworny pan, o pozorach nieco nonszalanckiego i ironizującego sposobu bycia, w rozmowie ze mną, jako ówczesnym naczelnikiem Wydziału Kultury i Sztuki miasta Torunia, apelował o rezygnację ze zbyt rozległych planów działalności, tłumacząc, iż nakazem chwili jest poświęcenie wszystkich sił dla zrealizowania najistotniejszego naszego zamierzenia – zorganizowania wyższej uczelni z prawdziwego zdarzenia. Chodziło między innymi o to, by przewidzieć objęcie w posiadanie dla potrzeb przyszłego uniwersytetu gmachów, przejściowo zajętych przez radzieckie szpitale wojskowe. Zgodnie z nakazem chwili odłożyliśmy wówczas realizację innych zamierzeń na później, koncentrując solidarnie swoje wysiłki nad zabezpieczeniem odpowiednich lokali dla uniwersytetu”.

Następnie z inicjatywy Ogłózy MRN w Toruniu na swym pierwszym plenarnym posiedzeniu w dniu 26 marca poparła rezolucję PZZ oraz zgłoszony jednocześnie podobny wniosek toruńskiego oddziału Związku Nauczycielstwa Polskiego. W podjętej uchwale radni postulowali także pozostawienie w Toruniu Kuratorium Okręgu Szkolnego Pomorskiego oraz przyznanie miastu wyłącznego prawa do utworzenia Muzeum Pomorskiego. Następnego dnia, także z inspiracji Ogłózy, opracowano obszerny memoriał do Rządu RP, podpisany przez prezydenta miasta Władysława Dobrowolskiego i przewodniczącego Prezydium MRN Zygmunta Chojnickiego, w którym ujmowano sprawę wyższej uczelni na szerszym tle potrzeb kulturalnych miasta.

Wydarzeniem w historii starań o powstanie uniwersytetu w Toruniu było przybycie do miasta 9 kwietnia 1945 r. pierwszych pracowników Uniwersytetu Stefana Batorego (USB) z Wilna oraz dra Stefana

Burhardta, byłego dyrektora Biblioteki Państwowej im. Wróblewskich w Wilnie, który poinformował przyjmującego ich z ramienia PUR Ogłozę o spodziewanych dalszych transportach kadry tego uniwersytetu.

Perspektywa ta zdawała się najlepszym rozwiązaniem, toteż zrezygnowano z wcześniejszych projektów. Jeszcze tego samego dnia Ogłozę poinformował pełnomocnik Rządu Rzeczypospolitej na województwo pomorskie dra Henryka Świątkowskiego o przybyciu wspomnianych pracowników USB i opiece nad nimi, „proponując jednocześnie utworzenie społecznej komisji organizacyjnej uniwersytetu dla opracowania konkretnych założeń przyszłej uczelni, co ułatwiłoby władzom centralnym podjęcie ostatecznych decyzji”.

Sprawom tym poświęcono specjalne zebranie w dniu 13 kwietnia, zwołane z inicjatywy PZZ, na którym poparto zgłoszony przez Burhardta wniosek o przeniesienie USB do Torunia. Na wniosek Ogłozy wyłoniono Komitet Organizacyjny Uniwersytetu w Toruniu w składzie: dr Henryk Świątkowski, od niedawna wiceminister sprawiedliwości, wiceprezesi: dr Czesław Skopowski, Kurator Okręgu Szkolnego Pomorskiego, i Władysław Dobrowolski, a jako sekretarz Emil Ogłozę, który przewodniczył wybranej jednocześnie Komisji Wykonawczej.

Komisja ta oraz PUR i PZZ usiłowały rozwiązywać najbardziej palące problemy mieszkaniowe i materialne oraz dotyczące zgromadzenia niezbędnej kadry naukowej i administracyjnej przyszłego uniwersytetu. Ogłozę i Józef Mossakowski opracowali ostateczną wersję projektu struktury uczelni, który w połowie maja delegacja Komitetu złożyła w Ministerstwie Oświaty.

Zanim delegacja wyjechała do Ministerstwa, 11 maja Ogłozę wysłał memoriał pod tytułem „Palące zagadnienia biblioteczne” do Zarządu Miasta, Miejskiej Rady Narodowej i Wydziału Bibliotek w Ministerstwie Oświaty, przedstawiający konieczność niezwłocznej rozbudowy Książnicy Miejskiej do rozmiarów biblioteki uniwersyteckiej, z konkretnym projektem preliminarzy budżetowych do końca 1945 r.

Minister Stanisław Skrzyszewski oświadczył delegacji, że utworzenie UMK w Toruniu uzyskało już aprobatę Rady Ministrów, lecz uchwała ta musiała być jeszcze zatwierdzona przez Krajową Radę Narodową.

Ostatecznie na mocy dekretu z 24 sierpnia 1945 r. został utworzony Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, a pierwsza inauguracja roku akademickiego odbyła się 5 stycznia 1946 r.

Doceniając rolę Ogłozy, w cytowanej tu pracy *Z prehistorii Uniwersytetu* napisano: „Lecz każde przedsięwzięcie na to, by się mogło udać, potrzebuje nade wszystko ludzi, którzy chcą i potrafią podjąć się roli reżyserów całości. Chlubnie zdał egzamin młody, bo zaledwie trzydzieści parę lat liczący główny reżyser, prezes Emil Ogłóża. Ujął od początku i zogniskował w sprawnej dłoni starania o utworzenie uniwersytetu w Toruniu, umiał przewidywaniem i stale ponawianą inicjatywą wynajdywać sposoby dla przewycięzania coraz to nowych trudności i powiódł wreszcie dzieło do pomyślnego końca”.

Wcześniej, bo 2 października 1945 r., Ogłóża uczestniczył w pierwszym po wojnie posiedzeniu Wydziału Historyczno-Archeologicznego Towarzystwa Naukowego w Toruniu. Na zebraniu tym po raz pierwszy w dziejach Towarzystwa zjawili się członkowie senatu akademickiego, profesorowie i pracownicy naukowci uniwersytetu. Miejscowych działaczy TNT i środowisko dawnej toruńskiej inteligencji poza Ogłóżą reprezentowali dr Ignacy Dziedzic, Józef Mossakowski, Helena Steinbornowa, Helena Piskorska, ks. dr Franciszek Jank, Irmina Łanowska, Emma Skobejko.

Dwa miesiące później, 29 listopada, Ogłóża, jako członek Prezydium MRN i przewodniczący sekcji prasowej, przewodniczył w zastępstwie przewodniczącego Zygmunta Chojnickiego uroczystemu posiedzeniu Rady, na którym powzięto uchwałę nadającą obywatelstwo honorowe Torunia Marszałkowi Polski Michałowi Roli-Żymierskiemu.

Jeszcze zanim uniwersytet stał się faktem, Ogłóża pisał o nim w artykule pt. *Uniwersytet M. Kopernika w Toruniu*, („Polska Zachodnia”, 1945, nr 20, s. 3), a następnie, już po jego powstaniu, w artykule: *Rozwój Uniwersytetu im. Kopernika*, („Polska Zachodnia”, 1946, nr 45/46, s. 20).

W spuściznie profesora Andrzeja Bukowskiego w Bibliotece Głównej Uniwersytetu Gdańskiego znajdują dwa listy profesora Józefa Kozłowskiego do profesora Bukowskiego, z 9 marca 1946 r., z propozycją wznowienia ukazującej się w latach 1936–1938 w Toruniu „Teki

Pomorskiej”, pierwszego samodzielnego czasopisma poświęconego kulturze i sztuce. Idea wskrzeszenia „Teki”, zdaniem Kozłowskiego, miała w Toruniu zwolenników. Kozłowski proponował także skład ewentualnego Komitetu Redakcyjnego, który poza Ogłozą tworzyć mieli: profesor Górski (który?), redaktor Marian Sydow, redaktor Mieczysław Dereżyński, Józef Maśliński i dyrektor Jan Karolczak.

Ogłozą był prezesem i wiceprezesem Towarzystwa Przyjaciół UMK, wiceprezesem Towarzystwa Miłośników Historii, Zabytków Torunia i Ziemi Pomorskiej, członkiem Obywatelskiego Komitetu Doradczego PCK w Toruniu oraz Komitetu Obywatelskiego Tygodnia PCK, członkiem Komitetu Honorowego „Dni Torunia”, Miejskiego Komitetu Przeciwpowodziowego w 1947 r. i Komitetu Redakcyjnego jednodniówki: *Toruń wyzwolony*, poświęconej pierwszej rocznicy wyzwolenia Torunia 1 lutego 1946 r.

Ostatnie informacje świadczące o pobycie Ogłozy w Toruniu pochodzą z końca września 1948 r., kiedy to w „Gazecie Zachodniej” z 1948 r. w numerze 262 ukazał się jego artykuł: *Umarł Marian Sydow*, a 21 lutego 1949 r., wymieniony jest jako członek sekcji propagandowo-prasowej Komitetu Organizacyjnego „Dni Torunia”.

Po wyjeździe z Torunia Ogłozą zamieszkał w Warszawie, gdzie był długoletnim i zasłużonym pracownikiem Regionalnego Biura Sprzedaży „Cepelia”. Zmarł 19 września 1973 r. w Warszawie, pochowany został na Cmentarzu Powązkowskim. W 1938 r. odznaczony został Złotym Krzyżem Zasługi.

Emil Ogłozą był żonaty z Elżbietą z domu Urbanyi, zmarłą 8 stycznia 1974 r.

W okresie międzywojennym mieszkał w Podgórzu w powiecie toruńskim; w Toruniu od 1 grudnia 1932 r. zameldowany był przy ul. Bydgoskiej 33, następnie mieszkał przy ul. Kazimierza Pułaskiego 5, potem przy ul. Szerokiej.

Przybyszewski K., *Współtwórca UMK. Zapomniany bohater (zarys biografii)*, Głos Uczelni, 2011, nr 9, s. 23-25 foto; Budzik J., *Zapomniany bohater*, Głos Uczelni, 2012, nr 3, s. 28; Baranowski H., *Bibliografia miasta Torunia*, Warszawa-Poznań 1972, ind.; Bełkot J., *Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu w latach 1945–1985*, Toruń 1986, s. 17 passim; Biegański Z., *Sądownic-*

two i skazani na śmierć z przyczyn politycznych w województwie pomorskim (bydgoskim) w latach 1945–1956, Bydgoszcz 2003, ind.; Burchardt S., *Wspomnienia pierwszego dyrektora Biblioteki Głównej UMK z lat 1945–1949*, [w:] *Uniwersytet Mikołaja Kopernika. Wspomnienia pracowników*, pod red. A. Tomczaka, Toruń 1995, ind.; Burchardt S., Mossakowski J., *Z prehistorii Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu*, Toruń 1946, s. 13 passim; Czeczowski T., *O początkach UMK i organizowaniu katedr filozoficznych w Toruniu*, [w:] *Uniwersytet Mikołaja Kopernika. Wspomnienia pracowników*, ind.; *Dzienniki czynności Prezydenta RP Władysława Raczkiewicza 1939–1947, t. I: 1939–1942*, oprac. J. Piotrowski, Wrocław 2004 ind.; Dziewulski W., *Podróż z Wilna i pierwsze miesiące pobytu w Toruniu*, [w:] *Uniwersytet Mikołaja Kopernika. Wspomnienia pracowników*, ind.; Golon M., *Honorowe Obywatelstwo Miasta Torunia i inne ważne wyróżnienia nadawane przez władze miasta w latach 1945–1989*, *Rocznik Toruński*, 29: 2002, s. 161-162, 164; Górski K., *O początkach UMK i organizowaniu Wydziału Humanistycznego*, [w:] *Uniwersytet Mikołaja Kopernika. Wspomnienia pracowników*, ind.; Iwanowska W., *Wileńskie korzenie. Astronomia i radioastronomia w Toruniu*, *ibid.*, ind.; Kakareko A., *Z prac nad spuścizną Andrzeja Bukowskiego w Bibliotece Głównej Uniwersytetu Gdańskiego*, *Acta Cassubiana*, t. V, Gdańsk 2003, s. 98; Kamiński H. S., *Władysław Dobrowolski prezydent miasta Torunia w latach 1945–1949*, *Rocznik Toruński*, 19: 1990, s. 85; Kozłowski J., *Tak to zapamiętałem. Wspomnienia z życia kulturalnego Torunia w 1945 roku i w latach późniejszych*, zebrał i oprac. Z. Jędrzyński, Toruń 1993, s. 50-53; Łukaszewicz W., *Srebrny jubileusz Almae Matris Copernicanae (1945–1970)*, *Rocznik Toruński*, 7: 1972, s. 8-9; Ogłóza E., *Pomorze walczące*, [w:] *Pomorze w walce z niemiecką 1921–1946 (Praca zbiorowa wydana na 25-lecie P. Z. Z. na Pomorzu)*, Bydgoszcz 1946, s. 50-61; Pawlak M., *Grono pedagogiczne*, [w:] Mietz A., Pawlak M., Szczotkowska-Topič M., *Gimnazjum i Liceum im. ks. Jana Długosza we Włocławku 1916–1949*, Bydgoszcz 1995, s. 60; *Powstanie i pierwsze dziesięć lat Uniwersytetu Mikołaja Kopernika 1945–1956. Wybór źródeł*, wyd. H. Duczkowska-Moraczewska, Toruń 1995, ind.; *Dzieje Towarzystwa Naukowego w Toruniu 1875–1975*, t. 2, pod red. M. Biskupa, Toruń 1978, ind.; Serczyk J., *Towarzystwo Naukowe w Toruniu w pierwszym roku po wyzwoleniu*, *Rocznik Toruński*, 10: 1975, s. 80; *Sprawozdanie Dyrekcji Państwowego Gimnazjum im. Mikołaja Kopernika w Toruniu za rok szkolny 1931/32*, Toruń 1932, s. 73; Staszewski J., *55 lat Uniwersytetu Mikołaja Kopernika*, *Rocznik Toruński*, 28: 2001, s. 25; *Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu. Informator*, oprac. J. Staszewski, Toruń 1978, s. 8; *Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu 1945–1973*, oprac. J. Staszewski,

Toruń 1973, s. 3; Sziling J., Wojciechowski M., *Stan badań nad dziejami najnowszymi Torunia (1920–1945)*, Rocznik Toruński, 6: 1971, s. 85; Waszkiewicz Z., *Z dziejów ruchu oporu w Toruniu i w powiecie toruńskim podczas okupacji hitlerowskiej*, Rocznik Toruński, 15: 1980, s. 63; *Toruński słownik biograficzny*, pod red. K. Mikulskiego [t.] 3, Toruń 2002 – biogram Stefana Burhardta; Zdrójkowski Z., *Dzieje Gimnazjum Toruńskiego w odrodzonej Polsce (1920–1968)*, [w:] *Krótką historia Gimnazjum Toruńskiego 1568–1968*, Toruń 1968, s. 212; Głos Demokratyczny, 16 VI 1946, nr 12, s. 5; Gazeta Pomorska, 16 XI 1938, nr 126, s. 8; Głos Pomorza, 30 V 1947, nr 136 s. 5; IKP, 25 IX 1973, nr 228, s. 5; Robotnik Pomorski, 16 XI 1945, nr 152, s. 4, 23 IX 1946, nr 257 A, s. 1; Życie Warszawy, 22 IX 1973, nr 227, s. 9, 23-24 IX 1973, nr 228, s. 9 – w nekrologach pisano, że E. Ogłóża był magistrzem prawa; Urząd Stanu Cywilnego m. st. Warszawy, akt zgonu nr III/1591/1973; Archiwum Akt Nowych – Ministerstwo Spraw Wewnętrznych dopływ, sygn. 802 k 51; Archiwum Uniwersytetu Warszawskiego, Wydział Prawny, Akta osobowe Emiliana Ogłóży; Archiwum Państwowe w Toruniu, Akta Zarządu Miejskiego w Toruniu, sygn. 18, 56, s. 18, 57, s. 29, sygn. 59, 662, s. 87, sygn. 664, s. 149, 183, sygn. 702, 703; Informacje mgr Anny Bieniaszewskiej z Archiwum Państwowego w Toruniu i Anny Domańskiej z Biblioteki Uniwersyteckiej w Toruniu.